

16 iunie 2016

FLD nr. 48

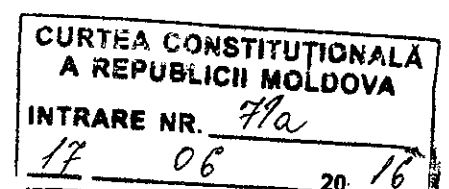
Curtea Constituțională a Republicii Moldova,
mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, 28

SESIZARE

privind controlul constituționalității:

- (i) art. 15 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 192 – XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare;
- (ii) Hotărârii Parlamentului nr. 43 din 24 martie 2015 „Privind revocarea din funcția de președinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare”

Dr. Goche
Dr. Lupu
Ch. Gușinschi
Gr. Cobzac
V. Roșca

I. SUBIECTII SESIZĂRII

Deputații în Parlamentul Republicii Moldova din cadrul Frațiunii Partidului Liberal Democrat din Moldova

Republica Moldova, MD-2073, mun. Chișinău,
bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt, nr.105, bir. 301
tel.: 022 820 383, www.parlament.md, www.pldm.md

II. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este **un stat de drept**, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și **nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.**”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

“(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 39

Dreptul la administrare

„(1) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.

(2) Oricărui cetățean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcție publică.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la liberă alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

(3) Durata săptămânii de muncă este de cel mult 40 de ore.

(4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate.”

Articolul 66

Atribuțiile de bază

„Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

[...]

j) alege și numește persoane oficiale de stat, în cazurile prevăzute de lege;

[...]”

Articolul 74

Adoptarea legilor și hotărârilor

„[...]

(2) Legile ordinare și hotărârile se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți.

[...]”

Articolul 76

Întrarea în vigoare a legii

„Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.”

Articolul 135

Atribuțiile

„Curtea Constituțională:

(a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului [...]”

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

„(1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate”

2. Prevederile relevante ale Legii nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică sunt următoarele:

Articolul 23

Răspunderea demnitarului

„(1) Demnitarul își exercită mandatul cu bună-credință. În cazul încălcării acestei prevederi, demnitarul poartă răspundere personală.

(2) Încălcările comise în exercițiul mandatului atrag răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală în condițiile legii.

(3) Neexecutarea sau executarea necorespunzătoare de către persoana cu funcție de demnitate publică a obligațiilor, prerogativelor și competențelor sale, indiferent de prezența culpei, poate atrage după sine revocarea sau eliberarea din funcție. Temeiul și cauzele revocării sau eliberării din funcție din motive imputabile demnitarului se vor indica în actul administrativ corespunzător.

(4) Demnitarul are dreptul să atace în instanța judecătorească actul administrativ de eliberare din funcție doar în cazul când legea statuează acest drept.”

3. Prevederile relevante ale Regulamentului Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797-XIII din 2 aprilie 1996 sunt următoarele:

Articolul 22

Procedura de votare în comisiile permanente

„(2) Deciziile comisiei se adoptă după cum urmează:

*a) deciziile privind aprobarea raportului cu privire la proiectul de act legislativ, pentru care comisia a fost selectată drept comisie sesizată în fond, privind organizarea controlului parlamentar, **numirile și revocările din funcție**, ridicarea imunității deputaților, organizarea concursurilor și formarea subcomisiilor se adoptă cu votul majorității membrilor săi;*

[...]”

Articolul 92

Procedura de alegere, numire sau de propunere pentru numirea în funcție a persoanelor oficiale de stat

„(1) Hotărârile cu privire la alegere, numire sau propunerile pentru numirea în funcție a persoanelor oficiale de stat care, potrivit Constituției și altor legi, se fac de către Parlament, se adoptă în condițiile art.74 alin.(2) din Constituție. În același mod se adoptă și hotărârile Parlamentului cu privire la destituirea (revocarea) persoanelor oficiale vizate, cu excepțiile stabilite de legislație.

(2) Chestiunea cu privire la alegere, numire sau propunerile pentru numirea în funcție a persoanelor oficiale de stat se supun dezbaterii Parlamentului după prezentarea raportului Comisiei juridice, pentru numiri și imunități.

(3) În procesul întocmirii raportului comisia va examina candidaturile pentru alegere, numire sau propunerile pentru numirea în funcție a persoanelor oficiale de stat, având dreptul de a chema spre audiere persoanele în cauză.”

4. Prevederile relevante ale Legii nr. 192-XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare sunt următoarele:

Articolul 1

Statutul juridic al Comisiei

„(1) Comisia Națională a Pieței Financiare, denumită în continuare Comisia Națională, este o autoritate publică autonomă, responsabilă față de Parlament, care reglementează și autorizează activitatea participanților la piața financiară nebancaară, precum și supraveghează respectarea legislației de către ei. În acest scop, Comisia Națională este investită cu putere de decizie, de dispensă, de interdicție, de intervenție, de control și de sancționare disciplinară și administrativă, în limitele stabilite de legislație.

[...]”

Articolul 2

Cadrul normativ de activitate al Comisiei

„(1) Comisia Națională funcționează potrivit prevederilor Constituției, prezentei legi, altor acte legislative, regulamentului propriu și este independentă în exercitarea funcțiilor sale.

(2) Comisia Națională prezintă anual Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului raportul asupra activității sale și asupra funcționării pieței financiare nebancaare, cu publicarea lui ulterioară.”

Articolul 3

Obiectivele de bază ale Comisiei

„Comisia Națională are drept obiective de bază asigurarea stabilității, transparenței, siguranței și eficienței sectorului financiar nebancaar, prevenirea riscurilor sistemice și manipulării pe piața financiară nebancaară, protejarea drepturilor participanților la piața financiară nebancaară.”

Articolul 4

„(1) Autoritatea Comisiei Naționale se extinde asupra participanților la piața financiară nebancaară, care cuprind emitenții de valori mobiliare, investitorii, asigurații, organizațiile de autoreglementare pe piața valorilor mobiliare, Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule din Republica Moldova, membrii

asociațiilor de economii și împrumut, clienții organizațiilor de microfinanțare și participanții profesioniști la piața financiară nebancaară.

(2) *Participanți profesioniști la piața financiară nebancaară, denumiți în continuare participanți profesioniști, sunt participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, participanții profesioniști la piața asigurărilor, fondurile nestatale de pensii, asociațiile de economii și împrumut, organizațiile de microfinanțare, organizațiile de credit ipotecar și birourile istoriilor de credit.*

(3) *Atribuțiile Comisiei Naționale privind reglementarea, autorizarea și supravegherea participanților profesioniști nu se suprapun cu atribuțiile Băncii Naționale a Moldovei.”*

Articolul 10

Organizarea și administrarea Comisiei

„(1) *Comisia Națională este condusă de Consiliul de administrație.*

(2) *Consiliul de administrație este un organ colegial compus din 5 membri, inclusiv președintele și doi vicepreședinți ai Consiliului de administrație, care sunt, respectiv, președinte și vicepreședinți ai Comisiei Naționale.”*

Articolul 11

„*Membrii Consiliului de administrație sunt desemnați de Parlament pentru un mandat de 5 ani, la propunerea Președintelui Parlamentului, cu avizul prealabil pozitiv al comisiei parlamentare de profil. Președintele Consiliului de administrație se desemnează pe 4 ani, vicepreședintele - pe 3 ani, un membru - pe 3 ani și doi membri - pe 2 ani.”*

Articolul 12

„*În funcția de membru al Consiliului de administrație poate fi desemnată persoana care deține cetățenia Republicii Moldova, are domiciliul în țară și o vechime în muncă de cel puțin 10 ani în domeniile financiar, economic sau bancar.”*

Articolul 13

„(1) *Membrii Consiliului de administrație sunt desemnați cu acordul în scris al candidaților.*

(2) *În cazul în care candidatul este membru al unui partid sau al unei alte organizații social-politice, acordul său trebuie să conțină angajamentul de suspendare a calității de membru al partidului sau al altei organizații social-politice.”*

Articolul 14

„*Calitatea de membru al Consiliului de administrație încetează în caz de:*

a) *expirare a termenului pentru care a fost desemnat;*

b) *revocare de către Parlament, la propunerea Președintelui Parlamentului, inclusiv din inițiativa președintelui Comisiei Naționale;*

- c) demisie;
- d) deces.”

Articolul 15

„(1) Revocarea membrilor Consiliului de Administrație se face de Parlament în cazul în care:

a) în urma exercitării neadecvate a atribuțiilor sale sau săvârșirii unor acte ilegale, s-au produs efecte de criză pe piața financiară nebanară;

b) au fost condamnați prin sentință judecatorească rămasă definitivă;

b¹) a rămas definitiv actul de constatare prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către aceștia a unui act administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;

c) devin neeligibili în cazul unor situații de incompatibilitate prevăzute la art.27 alin.(3);

d) nu-și pot îndeplini atribuțiile din cauza incapacității fizice sau psihice, constatată de către o comisie medicală.

(2) Membrii Consiliului de administrație se revocă din funcție cu majoritatea simplă de voturi (50%+1) din numărul total al deputaților din Parlament.

(3) Membrii Consiliului de administrație ale căror mandate au expirat vor rămâne în funcție până la numirea succesorilor lor.”

Articolul 25

„(1) Președintele Comisiei Naționale:

a) conduce activitatea Comisiei Naționale, poartă răspundere în fața Parlamentului pentru îndeplinirea de către Comisia Națională a sarcinilor atribuite acesteia prin prezenta lege și prin regulamentul ei;

[...]”

Articolul 26

„Președintele Comisiei Naționale participă la ședințele Parlamentului și ale Guvernului în problemele reglementării și controlului funcționării pieței financiare nebanare.”

III. OBIECTUL SESIZĂRII

5. Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 43 din 24 martie 2015 „Privind revocarea domnului Artur Gherman din funcția de presedinte al Consiliului de administrație a Comisiei Naționale a Pieței Financiare”.

6. De asemenea, această sesizare are ca obiect constatarea neconstituționalității lit. a) a alineatului (1) din art. 15 din Legea nr. 192 –

XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței financiare, potrivit căreia „(1) *Revocarea membrilor Consiliului de Administrație se face de Parlament în cazul în care:a) în urma exercitării neadecvate a atribuțiilor sale sau săvârșirii unor acte ilegale, s-au produs efecte de criză pe piața financiară nebancaară; [...]*”

IV. ADMISIBILITATEA SESIZĂRII

7. Potrivit art. 135 lit.a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității **legilor și hotărârilor Parlamentului**. Prin urmare, instanța de contencios constituțional este abilitată să controleze toate actele adoptate de Parlament, fără a face distincție între **actele normative și individuale** (*ubi lex non distinguit, nec non distinguere debemus*). În speță, sesizarea are ca obiect constatarea neconstituționalității unei legi și a unei hotărâri a Parlamentului.
8. În jurisprudența sa constantă, Curtea Constituțională și-a circumstanțiat atribuția de a se pronunța asupra constituționalității actelor emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern referitoare la **persoanele oficiale exponente ale unui interes public deosebit**, desemnate pe durata unui mandat. Astfel, Curtea a statuat că acestea nu pot fi demise până la expirarea mandatului pentru lipsa de loialitate sau pierderea încrederii din partea autorităților publice care le-au desemnat. Curtea a menționat că judecătorii Curții Constituționale, judecătorii Curții Supreme de Justiție, Procurorul General, membrii CEC **și alte persoane oficiale de stat**, exponente ale unui interes public deosebit, numite pe durata unui mandat, nu pot fi supuse aceluiași tratament precum persoanele politice. Ele trebuie să beneficieze de anumite garanții din partea statului în vederea exercitării efective a mandatului atribuit.
9. În contextul jurisprudenței stabilite prin Hotărârea nr.10 din 16.04.2010 privind interpretarea art.20 din Constituție, Curtea conchide că actele cu caracter individual, emise de Parlament, de Președintele Republicii Moldova și de Guvern în privința persoanelor specificate în pct.5-9, pct.11-13, pct.21-23 din Anexă, vor face obiect al controlului constituționalității *sub aspectul formei și procedurii de adoptare*.
10. Prezenta sesizare este făcută în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit.a) din Constituție, 25 lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin.(1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, de deputații în Parlament.

V. EXPUNEREA ÎNCĂLCĂRILOR CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

A. Cu privire la neconstituționalitatea dispozițiilor art. 15 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 192/1998

11. Prin Hotărârea Parlamentului nr.132 din 8 iulie 2011, domnul Artur Gherman a fost desemnat ca membru și, totodată, vicepreședinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare, pentru un termen de 5 ani.
12. Prin Hotărârea Parlamentului nr.178 din 12 iulie 2013, domnul Artur Gherman a fost desemnat în funcția de președinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare pe durata mandatului instituit la 8 iulie 2011 (adica până la 8 iulie 2016).
13. Prin Hotărârea Parlamentului nr.43 din 24 martie 2015, domnul Artur Gherman a fost revocat din funcția de președinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare și din cea de membru al comisiei.
14. Potrivit art. 15 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 192-XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (denumită în continuare „**Legea nr. 192/1998**”) „(1) *Revocarea membrilor Consiliului de Administrație se face de Parlament în cazul în care: a) în urma exercitării neadecvate a atribuțiilor sale sau săvârșirii unor acte ilegale, s-au produs efecte de criză pe piața financiară nebancaară; [...]*”
15. Sintagma „în urma exercitării neadecvate a atribuțiilor sale sau săvârșirii unor acte ilegale, s-au produs efecte de criză pe piața financiară nebancaară.” este **neclară, imprecisă și imprevizibilă**. Art. 15 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 192/1998 prezintă o deficiență gravă de conținut, respectiv de reglementare a motivelor pe care se întemeiază inițierea procedurii de revocare, care îi conferă un caracter neconstituțional. În ceea ce privește tehnica legislativă, textul ar fi trebuit elaborat ca o normă specială, cu reglementări distincte, care să creeze un regim sancționator specific. Or, art.15 alin.(1) lit. a) instituie un regim mixt și confuz, neclar atât pentru persoana care se poate afla în ipoteza normei, cât și pentru instanța chemată să aprecieze cu privire la temeinicia și legalitatea revocării.
16. Soluțiile preconizate de un act normativ nu trebuie aplicate în mod aleatoriu, legiuitorul fiind obligat să stabilească condiții, modalități și criterii clare și precise. Or, în cazul revocării președintelui CNPF, nu este

stabilit modul în care se poate constata "*exercitarea neadecvată a atribuțiilor sau săvârșirea de acte ilegale*". De asemenea, nu este definită nici sintagma "*efecte de criză pe piața financiară nebancaară*", care e prezentată de legiuitor ca o consecință a "*exercitării neadecvate a atribuțiilor*" sau "*săvârșirii unor acte ilegale*".

17. Astfel, procedura de revocare, în ceea ce privește motivele pe care aceasta se întemeiază, nu este suficient de clar și explicit stabilită la nivel legislativ, cu consecințe directe atât asupra activității Comisiei, cât și în ceea ce privește cariera profesională a membrilor săi aleși.
18. Textul este confuz în sensul că nu stabilește natura și felul atribuțiilor încredințate prin alegerea ca președinte al Comisiei, modul prin care se poate constata neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a acestora și autoritatea competentă să constate un astfel de deficit în activitate. De asemenea, textul este confuz și cu privire la sintagma "*efecte de criză pe piața financiară nebancaară*" neexistând o definiție clară a ceea ce înțelege legiuitorul prin "*efecte de criză*", precum și autoritatea competentă să constate existența acestora.
19. Dispozițiile art. 15 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 192/1998 sunt redactate într-un mod **deficitar, lipsit de precizie și claritate**, fiind în contradicție cu dispozițiile art. 3 alin.(2) (Trăsăturile și calitatea actului legislativ) din Legea nr. 780/2001 potrivit căroră „*Actul legislativ trebuie să respecte condițiile legalității, accesibilității, preciziei [..]*.”
20. De asemenea, potrivit art. 4 alin.(1) și 3 lit. b) din Legea nr. 780/2001 „*Actul legislativ trebuie să corespundă prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, inclusiv legislației comunitare.*” și „*La elaborarea, adoptarea și aplicarea actului legislativ se respectă principiile: [..] consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice.*”
21. Nerespectarea normelor de tehnică legislativă privind claritatea și precizia legii duce la încălcarea art. 4 alin.(1) din Legea nr. 780/2001 și implicit a Convenției europene a drepturilor omului și a jurisprudenței CEDO, obligatorie pentru autoritățile statului în virtutea art. 4 coroborat cu art. 8 din Constituție.
22. În cauza *Rotaru c/României*, par. 52, Curtea reamintește că sintagma „*prevăzut de lege*” „*[..] înseamnă nu doar o anume bază legală în dreptul intern, dar și calitatea legii în cauză: astfel, aceasta trebuie să fie accesibilă persoanei și previzibilă (a se vedea Hotărârea Amann împotriva*

Elveției, alin. 50)”. În par. 55 din aceeași decizie, CEDO a statuat „În ceea ce privește cerința previzibilității legii, Curtea reamintește că o normă este „previzibilă” numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane, care, la nevoie, poate apela la consultanța de specialitate să își corecteze conduita. [...] Curtea reamintește că sintagma „prevazută de lege” nu se referă doar la dreptul intern, ci vizează și calitatea legii; prin această expresie se înțelege compatibilitatea legii cu principiul preeminenței dreptului, menționat explicit în preambulul convenției.”

23. Având în vedere principiile degajate de jurisprudența CEDO în ceea ce privește **claritatea și previzibilitatea legii**, astfel cum au fost preluate și de dispozițiile Legii nr. 780/2001, considerăm că dispozițiile art.15 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 192/1998 nu respectă aceste cerințe. Având în vedere aceste aspecte, considerăm că textul de lege este redactat în mod **neclar, imprecis și imprevizibil**. Astfel, atât timp cât sintagma “*în urma exercitării neadecvate a atribuțiilor sale sau săvârșirii unor acte ilegale, s-au produs efecte de criza pe piața financiară nebanară*” este de natură să genereze interpretări divergente, așa cum s-a întâmplat în cauza dedusă judecării, este evident că textul de lege suferă sub aspectul calității, cu consecințe asupra încălcării **principiului securității raporturilor juridice**, în componența sa referitoare la **previzibilitatea legii** și cu afectarea, într-un final, a dreptului la apărare.
24. Potrivit art. 1 alin.(3) din Constituție „*Republica Moldova este stat de drept*”. Dispozițiile art. 1 alin. (3) din Legea fundamentală reprezintă sediul materiei pentru **principiul legalității**. Principiul legalității, care exprimă obligativitatea respectării legilor, asigură respectarea ordinii de drept. Ca și principiul supremației Constituției, legalitatea este de esența cerințelor **statului de drept**, adică a preeminenței legii în reglementarea relațiilor sociale. Principiul legalității, fiind un principiu de rang constituțional, consacră **obligativitatea respectării legilor și a calității acestora**.
25. Trăsătura esențială a statului de drept o constituie supremația Constituției și obligativitatea respectării legii. Statul de drept asigură supremația Constituției, corelarea tuturor legilor și tuturor actelor normative cu aceasta, ceea ce înseamnă că acesta „*implică, prioritar, respectarea legii, iar statul democratic este prin excelență un stat în care se manifestă domnia legii*”. Totodată, **principiul securității raporturilor juridice civile** constituie o dimensiune fundamentală a statului de drept, astfel cum

acesta este consacrat în mod expres prin dispozițiile art.1 alin.(3) din Legea fundamentală.

- 26.Principiul legalității** este unul de rang constituțional astfel încât încălcarea legii are drept consecință imediată nesocotirea art.1 alin.(3) din Constituție. Încălcarea acestei obligații constituționale atrage implicit afectarea principiului statului de drept, consacrat prin art.1 alin.(3) din Constituție.
- 27.**Una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează **calitatea actelor normative**. În acest sens, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se **previzibilitatea**, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de **clar și precis** pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate — care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist — să prevadă într-o masura rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat.
- 28.**Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu afectează însă previzibilitatea legii.
- 29.**În privința incidenței normelor de tehnică legislativă în cadrul controlului de constituționalitate, deși ele nu au valoare constituțională, prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura **sistematizarea, unificarea și coordonarea** legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă **principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară**". De aceea, nerespectarea normelor de tehnică legislativă determină apariția unor situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice în componența sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii.
- 30.**În acest sens, se poate observa că aspectele care țin de calitatea legii sunt reglementate de art. 3 alin.(2) (Trăsăturile și calitatea actului legislativ) din Legea nr. 780/2001 potrivit căroră „*Actul legislativ trebuie să respecte condițiile legalității, accesibilității, preciziei [..].*”
- 31.**Nerespectarea dispozițiilor privind claritatea și precizia legii duce la încălcarea art. 8 coroborat cu art. 4 din Constituția Republicii Moldova prin raportare la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind necesitatea respectării condițiilor de claritate și previzibilitate a legii,

- precum și a dispozițiilor art. 1 alin.(3) din Constituție prin raportare la dispozițiile art. 3 alin.(2), art. 4 alin.(1) și 3 lit. b) din Legea nr. 780/2001.
32. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că sintagma „*prevăzut de lege*” înseamnă nu doar o anumită bază legală în dreptul intern, dar și calitatea legii în cauză: astfel, aceasta trebuie să fie **accesibilă și previzibilă**.
33. Încălcarea dispozițiilor art. 1 alin.(3) din Constituție în ceea ce privește nerespectarea dispozițiilor Legii nr.780/2001, a principiului legalității și a jurisprudenței CEDO în ceea ce privește calitatea legii duce la încălcarea principiilor securității raporturilor juridice, în componența sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii.
34. De asemenea, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a stabilit că principiul securității raporturilor juridice decurge implicit din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și constituie unul dintre principiile fundamentale ale statului de drept. În acest sens sunt hotărârile din 6 decembrie 2007, 2 iulie 2009, 2 noiembrie 2010, 20 octombrie 2011 sau 16 iulie 2013, pronunțate în cauzele *Beian împotriva României (nr.1)*, paragraful 39, *Jordan Jordanov și alții împotriva Bulgariei*, paragraful 47, *Ștefănică și alții împotriva României*, paragraful 31, *Nejdet Sahin și Perihan Sahin împotriva Turciei*, paragraful 56, respectiv *Remuszko împotriva Poloniei*, paragraful 92.
35. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a mai statuat că, odată ce statul adoptă o soluție legislativă, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență rezonabile pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [Hotărârea din 1 decembrie 2005 pronunțată în Cauza *Păduraru împotriva României*, paragraful 92, sau Hotărârea din 6 decembrie 2007 pronunțată în Cauza *Beian împotriva României (nr.1)*, paragraful 33].
36. Astfel, respectarea legilor este o obligație fundamentală într-un stat de drept, iar orice acțiune a autorităților publice trebuie să fie subsumată acestui obiectiv. Or, ignorarea dispozițiilor Legii nr.780/2001 reprezintă o încălcare a obligațiilor impuse prin art.1 alin.(3) din Constituție. O atare conduită pune serioase semne de întrebare cu privire la securitatea raporturilor juridice, întrucât echivalează cu posibilitatea autorităților publice de a ocoli cadrul legal oricând și în orice condiții în timp ce cetățenilor li se impune respectarea acestuia. De altfel, principiul supremației Constituției și principiul legalității sunt de esența cerințelor

statului de drept, în sensul sintagmei conform căreia «*Nimeni nu este mai presus de lege*».

37. În concluzie, se poate constata că reglementările criticate, prin nerespectarea normelor de tehnică legislativă, pot determina apariția unor situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice în componența sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii, situație în care subsemnatului nu i se poate imputa vreo culpă sub aspectul predictibilității efectelor legii.
38. În cauza *Mircea Grosaru c/României*, par. 51, CEDO a statuat următoarele: „În speță se ridică întrebarea dacă această lipsă de claritate a regulilor electorale putea da loc unei interpretări arbitrare în momentul aplicării lor. În acest sens, Curtea reaminteste că a sancționat deja interpretarea extensivă și prin urmare arbitrară a unei prevederi legale în materie electorală [Kovach c/Ucrainei, Lykourzoz c/Greciei].
39. „În opinia Curții, lipsa de claritate a prevederilor relevante în materie le impunea autorităților naționale să fie prudente în interpretarea lor, ținând cont de impactul direct pe care acestea îl pot avea asupra rezultatului alegerilor.[..] [par. 52]”.
40. În par. 57 din aceeași decizie, CEDO a statuat că: „În aceste condiții, Curtea apreciază ca lipsă de claritate a legii electorale [..] au încălcat însăși esența drepturilor garantate de art. 3 din Protocolul nr. 1”.
41. Prin urmare, textul de lege este **neclar și imprecis**, prin urmare **lipsit de previzibilitate, ceea ce contravine principiului legalității**, care stă la baza statului de drept, astfel cum este reglementat de art. 1 alin.(3) din Constituție.

B. Cu privire la neconstituționalitatea Hotărârii Parlamentului nr. 43 din 24 martie 2015 „Privind revocarea din funcția de președinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare”

a) Aspecte prealabile

42. Cu titlu prealabil, facem precizarea că argumentele expuse la punctul IV. A *supra*, din care rezultă, fără echivoc, că dispozițiile art. 15 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 192/1998 sunt **neclare, imprecise și imprevizibile**, cu consecința încălcării **principiului legalității**, care stă la baza principiului statului de drept, consacrat de art. 1.(3) din Constituție, pot constitui atât argumente pentru susținerea capătului de cerere având ca obiect constatarea constituționalității art. 15 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 192/1998,

cu titlu separat, cât și ca argumente care susțin neconstituționalitatea Hotărârii Parlamentului nr. 43 din 24 martie 2015 „Privind revocarea din funcția de președinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare” (denumită în continuare „**Hotărârea nr. 43/2015**”).

43. Plecând de la premiza că orice act emis în temeiul unei dispoziții legale care aduce valorilor și principiilor constituționale este la rândul lui neconstituțional (*quod nullum est, nullum producit effectum*), considerăm că un prim argument de neconstituționalitate a Hotărârii nr. 43/2015 derivă din faptul că această hotărâre a fost emisă în baza unei dispoziții legale care are vicii evidente de neconstituționalitate, **fiind neclară, imprecisă și imprevizibilă**, încălcându-se în acest sens principiul legalității. Prin urmare, chiar dacă, *per reductio ad absurdum*, s-ar invoca că aceste argumente sunt invocate pentru susținerea unui capăt distinct de cerere care face obiectul prezentei sesizări, considerăm că analiza constituționalității Hotărârii nr. 43/2015 nu poate fi disociată de analiza prevederilor art. 15 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 192/1998, atât timp cât această hotărâre a Parlamentului a fost emisă în temeiul acestei dispoziții, aceasta având legătură directă cu prezenta cauză. În caz contrar, s-ar ajunge în situația absurdă în care o normă legală cu evidente vicii de neconstituționalitate și în baza căreia s-a emis un act individual al Parlamentului să-și păstreze valabilitatea, prin refuzul instanței de contencios constituțional de o disocia de argumentele de neconstituționalitate a Hotărârii nr. 43/2015.

44. De altfel, prin Hotărârea nr. 27 din 20.09.2013 privind controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 183 din 12 iulie 2013 privind eliberarea din funcțiile de membru și de vicepreședinte al Curții de Conturi, Curtea Constituțională a statuat, *inter alia*, următoarele: „ [...] 39. Curtea relevă că la baza statului de drept, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constituție, stă **principiul legalității**. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică (art. 7 din Constituție). 40. În context, Curtea menționează că **legalitatea**, ca principiu de bază al statului de drept, presupune conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare care stabilesc condiții de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării. 41. Importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență existând nu doar pentru indivizi, dar în mod egal și pentru autoritățile publice și private. În măsura în care

legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limita atribuțiilor care le-au fost conferite (§42, Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011) [...]și [...] 64. Curtea menționează că pentru revocarea dlui Tudor Șoitu din funcțiile de membru și de vicepreședinte al Curții de Conturi sunt necesare **respectarea legalității și întrunirea tuturor cerințelor stabilite de lege.**”

45. Având în vedere considerentele deciziilor Curții Constituționale, rezultă că la baza emiterii unei hotărâri este necesară respectarea **principiului legalității**, iar acest principiu, așa cum am arătat, *inter alia*, la pct. 25, 27 și 28 *supra*, vizează respectarea **calității actelor normative**. În acest sens, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se **previzibilitatea**, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de **clar și precis**.
46. Prin urmare, argumentele expuse la punctul IV. A *supra*, din care rezultă, fără echivoc, că dispozițiile art. 15 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 192/1998 sunt **neclare, imprecise și imprevizibile**, cu consecința încălcării **principiului legalității** sunt valabile și ca argumente care au drept scop constatarea neconstituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 43/2015.
47. În plus, potrivit art. 135 alin.(1) lit.g) din Constituție, Curtea Constituțională rezolvă excepțiile de neconstituționalitate invocate în cadrul dosarelor aflate pe rolul instanțelor de judecată și care au legatură cu soluționarea cauzei. Având în vedere acest aspect, considerăm că și în cadrul sesizării Curții Constituționale cu controlul constituționalității hotărârilor Parlamentului se poate invoca chiar neconstituționalitatea dispoziției legale care a stat la baza emiterii respectivei hotărâri și care are legatură cu cauza. Acest lucru își are suportul argumentativ în necesitatea respectării aceluiași garanții.

b) Neconstituționalitatea Hotărâri nr. 43/2015

48. Aplicând *ad similib* (*ubi eadem este ratio, ibi eadem solutio esse debet*) considerentele din hotărârile Curții Constituționale nr.27 din 20 septembrie 2013 și nr.28 din 20 septembrie 2013, relevăm că funcția de președinte (membru)¹ al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare este o funcție publică, titularul acesteia având calitatea de

---

¹ În cele ce urmează se va utiliza cuvântul "președinte" care încorporează, în sensul prezentei sesizări, și calitatea de membru al Comisiei.

persoană oficială de stat, exponent al unui interes public deosebit. De asemenea, cu referire la jurisprudența prenotată a Curții, competența Parlamentului în ceea ce privește revocarea președintelui Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare nu este una discreționară, ci una care urmează a fi exercitată în condițiile legii, astfel cum rezultă din art. 66 lit.j) din Constituția Republicii Moldova.

49. La baza statului de drept, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constituție, stă **principiul legalității**. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică (art. 7 din Constituție).
50. Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa anterioară că *“[...]legalitatea, ca principiu de bază al statului de drept, presupune conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare care stabilesc condiții de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării. Importanța principiului legalității presupune că legea să fie respectată, această exigență existând nu doar pentru indivizi, dar în mod egal și pentru autoritățile publice și private. În măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este că aceștia să acționeze în limita atribuțiilor care le-au fost conferite (§42, Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011) [...]”*.
51. Potrivit art. 66 lit.a) din Constituție Parlamentul adoptă trei categorii de acte: legi, hotărâri și moțiuni. Art. 66 lit.j) din Legea fundamentală conferă Parlamentului funcția de a alege și numi persoane oficiale de stat, în cazurile prevăzute de lege.
52. În dezvoltarea și aplicarea normelor constituționale, articolul 11 alin.(2) lit.c) din Legea privind actele legislative prevede că hotărârile Parlamentului se adoptă pentru alegerea, numirea, revocarea, destituirea și suspendarea din funcții publice.
53. Drept temei legal pentru adoptarea actului contestat, Parlamentul a invocat, conform clauzei de adoptare a hotărârii, prevederile art.15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 192/1998. Potrivit art. 15 alin. (1) lit.a) din Legea nr. 192/1998 *”Revocarea membrilor Consiliului de Administrație se face de Parlament în cazul în care [...] în urma exercitării neadecvate a atribuțiilor sale sau săvârșirii unor acte ilegale, s-au produs efecte de criză pe piața financiară nebancară”*.

54. Observăm că la adoptarea hotărârii contestate nu s-a respectat procedura care derivă din prevederile legale. Astfel, pentru început, precizăm că legea specială care reglementează activitatea Comisiei Naționale a Pieței Financiare [Legea nr.192/1998] nu conține prevederi exprese care ar detalia modalitatea de revocare înainte de termen a membrilor Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Această situație reprezintă, din punctul nostru de vedere, o stare atipică unui stat de drept, astfel cum am demonstrat și dezvoltat la pct. IV.A *supra*.
55. Sintagma „*în urma exercitării neadecvate a atribuțiilor sale sau săvârșirii unor acte ilegale, s-au produs efecte de criză pe piața financiară nebancară.*” este **neclară, imprecisă și imprevizibilă**. Art. 15 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 192/1998 prezintă o deficiență gravă de conținut, respectiv de reglementare a motivelor pe care se întemeiază inițierea procedurii de revocare, care îi conferă un caracter neconstituțional. În ceea ce privește tehnica legislativă, textul ar fi trebuit elaborat ca o normă specială, cu reglementări distincte, care să creeze un regim sancționator specific. Or, art.15 alin.(1) lit. a) instituie un regim mixt și confuz, neclar atât pentru persoana care se poate afla în ipoteza normei, cât și pentru instanța chemată să aprecieze cu privire la temeinicia și legalitatea revocării. Soluțiile preconizate de un act normativ nu trebuie aplicate în mod aleatoriu, legiuitorul fiind obligat să stabilească condiții, modalități și criterii clare și precise. Or, în cazul revocării președintelui CNPF, nu este stabilit modul în care se poate constata "*exercitarea neadecvată a atribuțiilor sau săvârșirea de acte ilegale*". De asemenea, nu este definită nici sintagma "*efecte de criză pe piața financiară nebancară*", care e prezentată de legiuitor ca o consecință a "exercitării neadecvate a atribuțiilor" sau "săvârșirii unor acte ilegale". Astfel, procedura de revocare, în ceea ce privește motivele pe care aceasta se întemeiază, nu este suficient de clar și explicit stabilită la nivel legislativ, cu consecințe directe atât asupra activității Comisiei, cât și în ceea ce privește cariera profesională a membrilor săi aleși. Textul este confuz în sensul că nu stabilește natura și felul atribuțiilor încredințate prin alegerea ca președinte al Comisiei, modul prin care se poate constata neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a acestora și autoritatea competentă să constate un astfel de deficit în activitate. De asemenea, textul este confuz și cu privire la sintagma "*efecte de criză pe piața financiară nebancară*" neexistând o definiție clară a ceea ce înțelege legiuitorul prin "efecte de criză", precum și autoritatea competentă să constate existența acestora.

- 56.În Hotărârea Curții Constituționale nr.11 din 27 aprilie 2010 au fost învederate următoarele: *”În scopul garantării independenței persoanei ce exercită o funcție de demnitate publică, normele constituționale și legale impun respectarea exercitării termenului mandatului. De regulă, destituirea presupune o procedură mai complicată decât numirea în funcție sau cel puțin una echivalentă [...] În cazul reglementării constituționale sau legale a procedurii de numire în funcție, nu este neapărat necesară reglementarea procedurii de destituire, aceasta prezumându-se”*.
- 57.Întrucât actele Curții Constituționale sunt obligatorii atât sub aspectul dispozitivului, cât și al considerentelor pe care acestea se fundamentează, rezultă că la revocarea din funcția de președinte al Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare *trebuie respectată procedura prevăzută pentru numirea acestuia*.
- 58.În acest context, potrivit art.11 din Legea nr.192/1998, *”Membrii Consiliului de administrație sunt desemnați de Parlament pentru un mandat de 5 ani, la propunerea Președintelui Parlamentului, cu avizul prealabil pozitiv al comisiei parlamentare de profil”*.
- 59.Totodată, potrivit art.22 alin.(2) lit.a) din Regulamentul Parlamentului, *”deciziile privind [...] numirile și revocările din funcție [...] se adoptă cu votul majorității membrilor săi”*, iar în conformitate cu art.92 alin.(2) din același act legislativ *”Chestiunea cu privire la alegere, numire sau propunerile pentru numirea în funcție a persoanelor oficiale de stat se supun dezbaterii Parlamentului după prezentarea raportului Comisiei juridice, pentru numiri și imunități”*.
- 60.Chiar dacă admitem că propunerea Președintelui Parlamentului pentru revocarea domnului Artur Gherman ar fi fost înaintată (cu toate că, fiind prezenți la sesiunea secretă a Parlamentului din 24 martie 2015, acest aspect nu a fost enunțat), cu certitudine că nici **avizul pozitiv al comisiei parlamentare de profil** (adică a Comisiei economie, buget și finanțe) și nici **raportul Comisiei juridice, pentru numiri și imunități nu au existat**.
- 61.Astfel, relevăm că la adoptarea Hotărârii Parlamentului nr.43 din 24 martie 2015 nu a fost respectată procedura prevăzută de lege, ceea ce face ca actul contestat să înfrângă prevederile art.1 alin.(3) în sensul conferit de Hotărârea Curții Constituționale nr.4 din 22 aprilie 2013, art.7 și art.66 lit.j) din Constituția țării.

62. Pe de altă parte, este de menționat că, întrucât membrii Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare nu dețin funcții politice, ci funcții publice, răspunderea acestora nu poate fi *de plano* calificată ca răspundere politică, ci juridică. Aceasta înseamnă că, luând în considerație normele și principiile constituționale care fundamentează tragerea la răspundere juridică, în cazul revocării unui membru al Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare cu titlu de sancțiune juridică pentru neîndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor funcționale, **este obligatorie respectarea normelor și principiilor inerente răspunderii juridice vizând cercetarea faptelor imputate, demonstrarea vinovăției persoanei a cărei revocare se propune, precum și asigurarea exercitării dreptului acestuia de a dovedi netemeinicia acuzațiilor care i se aduc, adică de a se apăra.** Or, chiar și conform Dicționarului explicativ al limbii române², revocarea este o sancțiune care se poate dispune în cazul săvârșirii de către respectiva persoană, cu vinovăție, a unei fapte care antrenează răspunderea sa juridică, în temeiul căreia făptuitorul ar fi putut fi legalmente sancționat.
63. Prin urmare, pentru a fi respectat acest deziderat, prin raportul comisiei juridice, numiri și imunități și/sau la exprimarea avizului comisiei economice, buget și finanțe, domnului Artur Gherman urma, pe de o parte, să i se aducă la cunoștință învinuirile referitoare la exercitarea neadecvată a atribuțiilor de serviciu pe urma cărora s-au produs efecte de criză pe piața financiară nebancaară, iar, pe de altă parte, să i se ofere posibilitatea de a răspunde la aceste învinuiri.
64. Un asemenea raționament este cu atât mai mult valabil dacă analizăm și contextul în care a fost adoptată Hotărârea nr.43 din 24 martie 2015: urmare examinării Raportului Comisiei de anchetă privind elucidarea situației de pe piața financiară și valutară a Republicii Moldova, măsurile întreprinse pentru stabilizarea cursului de schimb al leului moldovenesc în raport cu valutele internaționale și privind situația de la „Banca de Economii” SA, BC „Banca Socială” SA și BC „Unibank” SA în ședința secretă, Parlamentul țării a adoptat Hotărârea nr.41 din 24 martie 2015. În art.11 din Hotărârea respectivă este prevăzut că Președintele Parlamentului va iniția procedura de revocare din funcție a președintelui Consiliului de

---

² Potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, în limbajul general, uzual a revoca înseamnă a înlătura din funcție, a destitui dintr-o funcție publică, în baza unui drept legal, pe cineva care a fost numit printr-un act de guvernământ, iar - conform aceluiași dicționar - a destitui înseamnă a îndepărta (pe cineva) dintr-o funcție, a demite, a măzi, a scoate din funcțiune (o persoană) în semn de pedeapsă.

administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Însă – o precizare de principiu – nici Raportul Comisiei de anchetă³, nici Hotărârea nr.41 din 24 martie 2015⁴, nu conțin vreo referință, constatare sau aserțiune care ar permite să se concluzioneze despre exercitarea neadecvată a atribuțiilor legale de către Comisia Națională a Pieței Financiare sau Președintele acesteia și, cu atât mai mult, ca urmare acestei ineficiențe s-ar fi produs efecte de criză pe piața financiară nebancaară. Toate dezbaterile în cadrul ședinței secrete din 24 martie 2015 s-au axat exclusiv pe situația din sectorul bancar – domeniu de competență al Băncii Naționale –, și nu cu privire la piața nebancaară, care, potrivit legii speciale de organizare a Comisiei Naționale a Pieței Financiare, se circumscrie domeniului de responsabilitate a Comisiei Naționale⁵ și, implicit, a președintelui ei. Prin *reductio ad absurdum*, pe baza aceluiași alegeții se puteau revoca din funcție, de exemplu, membrii Comisiei Electorale Centrale sau conducerea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică care, chiar dacă într-o măsură mai evidentă, de asemenea nu au nici o tangență cu supravegherea pieței bancare.

65. Modul în care s-a aplicat prevederea specificată la art.15 alin.(1) lit.a) din Legea nr.192/1998 *de facto* anulează distincția de statut între **demnitarii politici și demnitarii publici**. Or, dacă în cazul demnitarilor politici pierderea încrederii din partea celui care a numit în funcție acest demnitar este justificată pornind de la caracterul eminent politic al acestor posturi, în cazul demnitarilor care nu sunt titulari de funcții politice un asemenea raționament este de principiu inacceptabil. Or, ceea ce a admis Parlamentul prin Hotărârea contestată nu este altceva decât revocarea unui demnitar (care nu exercită o funcție politică) pe criterii exclusiv politice (pierderea încrederii), însă prin "camuflarea" acestei realități printr-o referință formală la o normă de drept ca și cum acest lucru ar fi fost determinat de motive obiective și întemeiate, eludând prin aceasta atât litera, dar mai ales spiritul Legii Supreme. A considera Hotărârea contestată ca irefragabilă, intangibilă, temeinică, legală și constituțională ar echivala cu acordarea posibilității factorului politic de a revoca oricare

---

³ Deși Raportul Comisiei de anchetă a fost secretizat, acesta a devenit accesibil publicului larg după publicarea lui de către un portal de știri, preluat ulterior și de alte mijloace mass-media – [http://deschide.md/ro/news/politic/12311/EXCLUSIV--\(DOC\)-Raportul-STRICT-SECRET-al-comisiei-de-anchet%C4%83-BEM.htm](http://deschide.md/ro/news/politic/12311/EXCLUSIV--(DOC)-Raportul-STRICT-SECRET-al-comisiei-de-anchet%C4%83-BEM.htm).

⁴ De altfel, prin hotărârea nr.41 din 24 martie 2015 nu s-a aprobat Raportul Comisiei de anchetă, ci doar "s-a luat act".

⁵ Despre acest lucru vorbesc, cu precădere, dispozițiile art.3 și art.4 alin.(3) din Legea nr.192/1998.

demnitar public pe motive politice, prin "ascunderea" cauzei reale sub "umbrela" unui text de lege.

66. De altfel, chiar și pentru demnitarul politic, așa cum prescrie conținutul art.23 alin.(3) din Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, temeiul și cauzele revocării sau eliberării din funcție din motive imputabile demnitarului **urmează a fi indicate** în actul administrativ corespunzător.
67. Chiar dacă am admite, per reductio ad absurdum, că prevederile art. 15 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 192/1998, fără a ne aprofunda pe palierul aprecierii modului de exercitare a atribuțiilor de către președintele Comisiei Naționale, este de menționat că, din interpretarea art.15 alin.(1) lit.a) din Legea nr.192/1998, revocarea președintelui Comisiei Naționale poate surveni doar dacă **activitatea ineficientă a acestuia este succedată și de producerea crizei pe piața financiară nebancaară**. Altfel spus, condițiile pentru care poate surveni revocarea din funcția de președinte, prescrise la art.15 alin.(1) lit.a) din Legea nr.192/1998, nu pot fi aplicate decât cumulativ.
68. Întrebarea logică care se impune în context este dacă cumva în Republica Moldova există și o criză pe piața financiară nebancaară, alături de cea de pe piața bancară, dar despre care nu se cunoaște nimic? Răspunsul nu poate fi decât unul negativ, or, dacă ar fi fost unul afirmativ, guvernării minoritare, susținute de Partidul Comuniștilor, i s-ar putea incumba și tănuirea acestei informații față de propriii cetățeni.
69. Acesta este un raționament care indirect denotă că referința la art.15 alin.(1) lit.a) din Legea nr.192/1998, reținută în actul contestat, nu este altceva decât o "șmecherie" care are scopul de a ascunde caracterul exclusiv politic al destituirii președintelui Comisiei Naționale a Pieței Financiare, fiind folosită în mod arbitrar și discreționar.
70. De menționat că, din analiza art.15 din Legea nr.192/1998, doar temeiul prevăzut la alin.(1) lit.a) nu impune, la prima vedere, obligativitatea existenței unor dovezi materiale care ar avea drept consecință posibilitatea revocării din funcție din motive exclusiv politice. Pentru revocarea pe baza altor temeiuri sunt necesare probe concrete și palpabile. De exemplu, revocarea pe baza lit.a) impune necesitatea existenței unui act judecătoresc rămas definitiv; revocarea pe baza lit.b¹) necesită un act de constatare al Comisiei Naționale de Integritate rămas definitiv (fie prin neatacare, fie prin respingerea prin hotărâre judecătorească definitivă a contestării lui); revocarea pe baza lit.c) necesită un certificat medical care ar confirma

incapacitatea fizică sau psihică a titularului postului. Și doar destituirea pe baza lit.a) a fost considerată de către autorii inițiativei legislative de destituire a Președintelui Comisiei Naționale a Pieței Financiare ca fiind una care nu impune prezentarea de probe materiale.

71.Însă o atare ipoteză nu ține cont, așa cum s-a specificat mai sus, de rigorile procedurale impuse de lege. Or, chiar dacă Curtea Constituțională nu poate cenzura actele de numire sau de revocare sub aspectul respectării normelor de drept material în sensul aprecierii modului de exercitare a atribuțiilor de către conducătorii instituțiilor aflate sub control parlamentar, ea este obligată să cenzureze aspectele de procedură a acestor acte. A considera că, de vreme ce nu se întrevăd, la prima vedere, proceduri și reguli care ar fi trebuit urmate, și procedându-se, pe cale de consecință, în mod arbitrar la destituire, ar însemna, pe de o parte, eludarea textelor de lege referitoare la statutul persoanelor oficiale exponente ale unui interes public deosebit, iar, pe de altă parte, golirea de conținut a prevederilor constituționale și legale care conferă Curții Constituționale rolul de garant al supremației Constituției.

72.Nu în ultimul rând, acceptarea ipotezei criticate ar fi de natura să pună la îndemâna politicianilor un procedeu extrem de simplu de ocolire a legislației astfel încât, prin amendarea legilor speciale care reglementează activitatea instituțiilor aflate sub control parlamentar și completarea acestora cu reglementări de genul celor specificate la art.15 alin.(1) lit.a) din Legea nr.192/1998⁶, acestia ar fi îndrituiți să dispună revocarea tuturor celor care nu ar avea susținere politică.

73.Prin urmare, Hotărârea nr. 43/2015 este neconstituțională, întrucât încalcă prevederile art. 1 alin.(3) și art. 66 lit.j) din Constituție.

VI. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

74. Având în vedere cele menționate *supra*, solicităm să admiteți prezenta sesizare și să constatați ca neconstituționale:

- a) art. 15 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 192 – XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare;

---

⁶ Din analiza sumară a legilor speciale care se referă la demnitarii publici și/sau instituțiile aflate sub control parlamentar, se observă că majoritatea din ele nu conțin prevederi similare/apropiate celor conținute la art.15 alin.(1) lit.a) din Legea nr.192/1998, unica excepție identificată fiind Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

- b) Hotărîrea Parlamentului nr. 43 din 24 martie 2015 privind revocarea din funcția de președinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

VII. DOCUMENTE ANEXATE

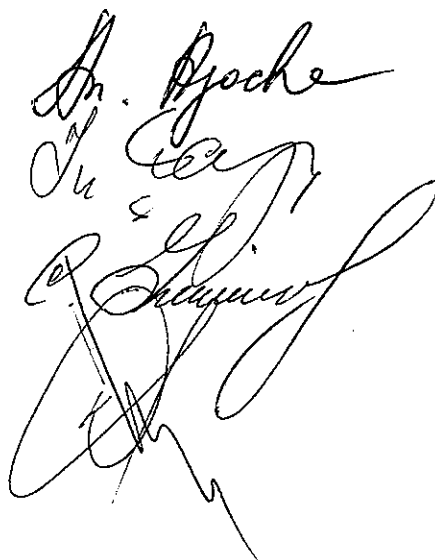
75. Atașăm prezentei sesizari Hotărîrea Parlamentului nr. 43 din 24 martie 2015 privind revocarea din funcția de președinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezenta sesizare sunt exacte.

15 iunie 2016
mun. Chișinău

**Cu cea mai înaltă considerație pentru Onorata Curte,
Deputații în Parlament**

HPO43/2015
ID intern unic: 357850
Версия на русском

Fișa actului juridic

Republica Moldova

PARLAMENTUL

HOTĂRÎRE Nr. 43
din 24.03.2015

**privind revocarea din funcția de președinte
al Consiliului de administrație al Comisiei
Naționale a Pieței Financiare**

Publicat : 03.04.2015 în Monitorul Oficial Nr. 78-83 art Nr : 110 Data intrării in vigoare :
24.03.2015

În temeiul art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 192-XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. 1. – Se revocă domnul Artur GHERMAN din funcția de președinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare și cea de membru al comisiei.

Art. 2. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Andrian CANDU

Nr. 43. Chișinău, 24 martie 2015.